

KTH Teknikvetenskap

SF1670 Flervariabelanalys II
Lösningsförslag till tentamen 2015-01-12

DEL A

1. Betrakta funktionen $f(x, y) = x^2 + y$ och området D som ges av olikheterna

$$x \geq 0, \quad y \geq 0 \quad \text{och} \quad x^2 + y^2 \leq 1.$$

- (a) Förklara varför man i förväg kan veta att funktionen f antar ett största och ett minsta värde på området D . **(1 p)**
- (b) Bestäm det största och det minsta värdet som f antar på D . **(3 p)**

Lösningsförslag.

- (a) Funktionen är ett polynom och därmed kontinuerlig. Området är både slutet och begränsat, dvs kompakt. Därmed måste funktionen anta ett största och ett minsta värde i området enligt sats i boken.
- (b) Maximum och minimum kan antingen antas i stationära punkter i det inre av området, eller på randen. Stationära punkter ges av nollställena hos gradienten och vi får att grad $f(x, y) = (2x, 1)$ som aldrig är noll. Det finns därmed inga stationära punkter. Det återstår att kontrollera randen. Den består av två enhetsintervall längs koordinataxlarna och en kvartscirkel. På x -axeln har vi $f(x, 0) = x^2$ som varierar från 0 till 1 på intervallet $0 \leq x \leq 1$. Längs y -axeln har vi $f(0, y) = y$ som också varierar mellan 0 och 1 på intervallet $0 \leq y \leq 1$. Längs kvartscirkeln kan vi använda parametriseringen $(x, y) = (\cos t, \sin t)$ och får då

$$f(x, y) = \cos^2 t + \sin t = 1 - \sin^2 t + \sin t = 1 - \left(\sin t - \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{1}{4} = \frac{5}{4} - \left(\sin t - \frac{1}{2}\right)^2.$$

Eftersom $\sin t$ varierar mellan 0 och 1 får vi det största värdet på cirkelbågen som $5/4$ och det minsta som $1 = 5/4 - 1/4$. När vi jämför de olika kandidaterna till största och minsta värde på D ser vi att $5/4$ är störst och 0 minst.

Svar.

- (a) Enligt sats ur boken antar kontinuerliga funktioner maximum och minimum på kompakta områden.
- (b) Det största värdet är $5/4$ och det minsta värdet är 0.

2. Använd en linjarisering kring punkten $(x_0, y_0) = (1, 2)$ för att approximera värdet av funktionen $f(x, y) = \sqrt{x^2 + 2y^2}$ i punkten $(1, 2, 2, 1)$. **(4 p)**

Lösningförslag. Linjariseringen av funktionen ges av gradienten. Vi har att

$$f(x, y) \approx f(x_0, y_0) + (x - x_0, y - y_0) \cdot \text{grad } f(x_0, y_0).$$

Vi beräknar först gradienten som

$$\text{grad } f(x_0, y_0) = \left(\frac{2x_0}{2\sqrt{x_0^2 + 2y_0^2}}, \frac{4y_0}{2\sqrt{x_0^2 + 2y_0^2}} \right) = \left(\frac{x_0}{\sqrt{x_0^2 + 2y_0^2}}, \frac{2y_0}{\sqrt{x_0^2 + 2y_0^2}} \right)$$

vilket i punkten $(x_0, y_0) = (1, 2)$ ger

$$\text{grad } f(x_0, y_0) = \left(\frac{1}{\sqrt{1+8}}, \frac{4}{\sqrt{1+8}} \right) = \left(\frac{1}{\sqrt{9}}, \frac{4}{\sqrt{9}} \right) = \left(\frac{1}{3}, \frac{4}{3} \right).$$

Därmed har vi enligt linjariseringen att

$$f(1, 2, 2, 1) \approx f(1, 2) + (0, 2, 0, 1) \cdot \left(\frac{1}{3}, \frac{4}{3} \right) = 3 + \frac{0,6}{3} = 3,2$$

Svar. Linjariseringen ger att $f(1, 2, 2, 1) \approx 3,2$.

3. Beräkna integralen

$$\iint_T 2xy \, dx \, dy$$

där T är triangeln med hörn i punkterna $(0, 0)$, $(2, 1)$ och $(0, 3)$, exempelvis genom att utföra variabelbytet $x = 2u$ och $y = u + 3v$. **(4 p)**

Lösningförslag. Om vi väljer att genomföra koordinatbytet kommer triangeln att avbildas på en triangel och hörnen i den nya triangeln ges av $(u, v) = (0, 0)$, $(u, v) = (1, 0)$ och $(u, v) = (0, 1)$. Jacobianen vid koordinatbytet ges av

$$\frac{\partial(x, y)}{\partial(u, v)} = \begin{vmatrix} 2 & 0 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} = 6.$$

Integranden ersätts med $2xy = 2(2u)(u + 3v) = 4u^2 + 12uv$ och vi kan beräkna integralen genom upprepad integration.

$$\begin{aligned} \iint_T 2xy \, dx \, dy &= \int_0^1 \int_0^{1-v} (4u^2 + 12uv) \cdot 6 \, du \, dv \\ &= \int_0^1 \left[\frac{4}{3}u^3 + 6u^2v \right]_0^{1-v} \cdot 6 \, dv \\ &= \int_0^1 8(1-v)^3 + 36(1-v)^2v \, dv \\ &= \left[-2(1-v)^4 + 36 \cdot \frac{v^2}{2} - 72 \cdot \frac{v^3}{3} + 36 \frac{v^4}{4} \right]_0^1 \\ &= 2 + 18 - 24 + 9 = 5. \end{aligned}$$

Svar. $\iint_T 2xy \, dx \, dy = 5$

DEL B

4. Vektorfältet $\mathbf{F}(x, y)$ är definierat i $\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$, dvs i xy -planet förutom origo, genom

$$\mathbf{F}(x, y) = \left(-\frac{y}{x^2 + y^2}, \frac{x}{x^2 + y^2} \right).$$

- (a) Beräkna $\int_{\gamma_1} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}$ där γ_1 är enhetscirkeln $x^2 + y^2 = 1$ orienterad moturs. **(2 p)**
 (b) Beräkna $\int_{\gamma_2} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}$ där γ_2 är cirkeln $(x - 3)^2 + y^2 = 1$ orienterad moturs. **(1 p)**
 (c) Förklara hur vi kan veta att $\mathbf{F}(x, y)$ inte är konservativt. **(1 p)**

Lösningförslag.

- (a) Vi parametriserar cirkeln γ_1 genom $\mathbf{r}(t) = (\cos t, \sin t)$. Därmed har vi att $d\mathbf{r} = \mathbf{r}'(t) dt = (-\sin t, \cos t) dt$ och

$$\begin{aligned} \int_{\gamma_1} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} &= \int_0^{2\pi} \left(-\frac{\sin t}{\cos^2 t + \sin^2 t}, \frac{\cos t}{\cos^2 t + \sin^2 t} \right) \cdot (-\sin t, \cos t) dt \\ &= \int_0^{2\pi} \sin^2 t + \cos^2 t dt = \int_0^{2\pi} 1 dt = 2\pi. \end{aligned}$$

- (b) Cirkeln γ_2 innesluter inte origo, den enda punkt där $\mathbf{F}$ inte är definierat och kontinuerligt deriverbart. Därmed kan vi använda Greens formel och med

$$P(x, y) = -\frac{y}{x^2 + y^2} \quad \text{och} \quad Q(x, y) = \frac{x}{x^2 + y^2}$$

har vi att

$$\begin{aligned} \frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} &= \frac{1}{x^2 + y^2} - \frac{2x^2}{(x^2 + y^2)^2} - \left(-\frac{1}{x^2 + y^2} + \frac{2y^2}{(x^2 + y^2)^2} \right) \\ &= \frac{2}{x^2 + y^2} - \frac{2x^2 + 2y^2}{(x^2 + y^2)^2} = 0. \end{aligned}$$

Därmed är

$$\int_{\gamma_2} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = \int_{\gamma_2} P dx + Q dy = \iint_C \left(\frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right) dx dy = 0,$$

där C är området som innesluts av γ_2 .

- (c) Om $\mathbf{F}$ skulle varit konservativt skulle båda integralerna ha varit noll eftersom integralen av ett konservativt fält är noll över varje sluten kurva.

Svar.

(a) $\int_{\gamma_1} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = 2\pi.$

(b) $\int_{\gamma_2} \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = 0.$

- (c) Om $\mathbf{F}$ hade varit konservativt hade båda integralerna varit noll.

5. De två vektorvärda funktionerna $\mathbf{f}$ och $\mathbf{g}$ ges av

$$\mathbf{f}(x, y) = (x \cos y, x \sin y) \quad \text{och} \quad \mathbf{g}(x, y) = (xy, x^2 - y^2)$$

för alla (x, y) i $\mathbb{R}^2$.

(a) Beräkna Jacobimatriserorna $D\mathbf{f}(x, y)$ och $D\mathbf{g}(x, y)$. (2 p)

(b) Jacobimatrisen för sammansättningen $\mathbf{g} \circ \mathbf{f}$ kan fås genom en matrismultiplikation. Illustrera detta genom att beräkna Jacobimatrisen $D(\mathbf{g} \circ \mathbf{f})(x, y)$. (2 p)

Lösningförslag.

(a) Vi beräknar Jacobimatriserorna som

$$D\mathbf{f}(x, y) = \begin{pmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x} & \frac{\partial f_1}{\partial y} \\ \frac{\partial f_2}{\partial x} & \frac{\partial f_2}{\partial y} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \cos y & -x \sin y \\ \sin y & x \cos y \end{pmatrix}$$

och

$$D\mathbf{g}(x, y) = \begin{pmatrix} \frac{\partial g_1}{\partial x} & \frac{\partial g_1}{\partial y} \\ \frac{\partial g_2}{\partial x} & \frac{\partial g_2}{\partial y} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y & x \\ 2x & -2y \end{pmatrix}$$

(b) När vi beräknar sammansättningens Jacobimatris genom matrismultiplikation behöver vi komma ihåg att beräkna $D\mathbf{g}(x, y)$ i punkte $\mathbf{f}(x, y) = (x \cos y, x \sin y)$. Vi får därmed

$$\begin{aligned} D(\mathbf{g} \circ \mathbf{f})(x, y) &= D\mathbf{g}(x \cos y, x \sin y) D\mathbf{f}(x, y) \\ &= \begin{pmatrix} x \sin y & x \cos y \\ 2x \cos y & -2x \sin y \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \cos y & -x \sin y \\ \sin y & x \cos y \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} x \sin y \cos y + x \cos y \sin y & -x^2 \sin^2 y + x^2 \cos^2 y \\ 2x \cos^2 y - 2x \sin^2 y & -2x^2 \cos y \sin y - 2x^2 \sin y \cos y \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} 2x \cos y \sin y & x^2(\cos^2 y - \sin^2 y) \\ 2x(\cos^2 y - \sin^2 y) & -4x^2 \cos y \sin y \end{pmatrix} \end{aligned}$$

Vi kontrollerar att det stämmer genom att se på

$$\mathbf{g} \circ \mathbf{f} = (x \cos y \cdot x \sin y, x^2 \cos^2 y - x^2 \sin^2 y) = (x^2 \cos y \sin y, x^2(\cos^2 y - \sin^2 y)).$$

vilket ger Jacobimatrisen

$$D(\mathbf{g} \circ \mathbf{f})(x, y) = \begin{pmatrix} 2x \cos y \sin y & x^2(\cos^2 y - \sin^2 y) \\ 2x(\cos^2 y - \sin^2 y) & -4x^2 \cos y \sin y \end{pmatrix}.$$

Svar.

$$(a) \quad D\mathbf{f}(x, y) = \begin{pmatrix} \cos y & -x \sin y \\ \sin y & x \cos y \end{pmatrix} \quad \text{och} \quad D\mathbf{g}(x, y) = \begin{pmatrix} y & x \\ 2x & -2y \end{pmatrix}.$$

$$(b) \quad D(\mathbf{g} \circ \mathbf{f})(x, y) = \begin{pmatrix} 2x \cos y \sin y & x^2(\cos^2 y - \sin^2 y) \\ 2x(\cos^2 y - \sin^2 y) & -4x^2 \cos y \sin y \end{pmatrix}.$$

6. Arealen av en buktig yta kan beräknas genom formeln

$$\iint_D \left| \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial s} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial t} \right| ds dt$$

där $\mathbf{r}(s, t)$ är en parametrisering av ytan över området D i st -planet.

Vi ska se på ytan som ges av den del av enhetsfären $x^2 + y^2 + z^2 = 1$ som ligger ovanför planet $z = 1/2$.

(a) Skriv upp den dubbelintegral som behöver beräknas om vi använder sfäriska koordinater, dvs $(x, y, z) = (\sin \varphi \cos \theta, \sin \varphi \sin \theta, \cos \varphi)$, för att beräkna ytans area. (1 p)

(b) Skriv upp den dubbelintegral som behöver beräknas om vi använder cylindriska koordinater, dvs $(x, y, z) = (r \cos \theta, r \sin \theta, \sqrt{1 - r^2})$, för att beräkna ytans area. (1 p)

(c) Beräkna ytans area genom att beräkna någon av de två dubbelintegralerna från deluppgift (a) och (b). (2 p)

Lösningförslag.

(a) Vi beräknar först de två derivatorna med avseende på parametrarna

$$\frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \varphi} = (\cos \varphi \cos \theta, \cos \varphi \sin \theta, -\sin \varphi)$$

och

$$\frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} = (-\sin \varphi \sin \theta, \sin \varphi \cos \theta, 0).$$

Därmed kan vi beräkna kryssprodukten

$$\begin{aligned} \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \varphi} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} &= (\cos \varphi \sin \theta \cdot 0 - (-\sin \varphi) \sin \varphi \cos \theta, \\ &\quad -\sin \varphi(-\sin \varphi \sin \theta) - \cos \varphi \cos \theta \cdot 0, \\ &\quad \cos \varphi \cos \theta \sin \varphi \cos \theta - \cos \varphi \sin \theta(-\sin \varphi \sin \theta)) \\ &= (\sin^2 \varphi \cos \theta, \sin^2 \varphi \sin \theta, \cos \varphi \sin \varphi(\cos^2 \theta + \sin^2 \theta)) \\ &= (\sin^2 \varphi \cos \theta, \sin^2 \varphi \sin \theta, \cos \varphi \sin \varphi). \end{aligned}$$

Längden av detta ges nu av

$$\begin{aligned} \left| \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \varphi} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} \right| &= \sqrt{\sin^4 \varphi \cos^2 \theta + \sin^4 \varphi \sin^2 \theta + \cos^2 \varphi \sin^2 \varphi} \\ &= \sqrt{\sin^4 \varphi + \cos^2 \varphi \sin^2 \varphi} = \sqrt{\sin^2 \varphi} = |\sin \varphi|. \end{aligned}$$

Vi behöver också ta reda på gränserna. Planet $z = 1/2$ möter sfären i de punkter där $x^2 + y^2 = 3/4$, vilket motsvarar $\varphi = \pi/3$. Alltså behöver vi beräkna integralen

$$\int_0^{2\pi} \int_0^{\pi/3} \sin \varphi d\varphi d\theta.$$

(b) I den andra parametriseringen får vi

$$\frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} = (-r \sin \theta, r \cos \theta, 0)$$

och

$$\frac{\partial \mathbf{r}}{\partial r} = \left(\cos \theta, \sin \theta, -\frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \right).$$

Kryssprodukten blir nu

$$\begin{aligned} \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial r} &= \left(r \cos \theta \cdot \frac{-r}{\sqrt{1-r^2}} - 0 \cdot \sin \theta, 0 \cdot \cos \theta - \frac{r^2 \sin \theta}{\sqrt{1-r^2}}, -r \sin^2 \theta - r \cos^2 \theta \right) \\ &= \left(-\frac{r^2 \cos \theta}{\sqrt{1-r^2}}, -\frac{r^2 \sin \theta}{\sqrt{1-r^2}}, -r \right) \end{aligned}$$

Längden av kryssprodukten blir

$$\left| \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial \theta} \times \frac{\partial \mathbf{r}}{\partial r} \right| = \sqrt{\frac{r^4 \cos^2 \theta}{1-r^2} + \frac{r^4 \sin^2 \theta}{1-r^2} + r^2} = \sqrt{\frac{r^4 + r^2(1-r^2)}{1-r^2}} = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}}.$$

Integrationsgränserna ges den här gången av $0 \leq \theta \leq 2\pi$ och $0 \leq r \leq \sqrt{3}/2$.
Integralen som ska beräknas är därmed

$$\int_0^{2\pi} \int_0^{\sqrt{3}/2} \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} dr d\theta.$$

(c) I det första fallet ska vi beräkna

$$\int_0^{2\pi} \int_0^{\pi/3} \sin \varphi d\varphi d\theta = 2\pi [-\cos \varphi]_0^{\pi/3} = 2\pi(-1/2 - (-1)) = \pi$$

och i det andra fallet ska vi beräkna

$$\int_0^{2\pi} \int_0^{\sqrt{3}/2} \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} dr = 2\pi [-\sqrt{1-r^2}]_0^{\sqrt{3}/2} = 2\pi(-1/2 - (-1)) = \pi.$$

Svar.

(a) $\int_0^{2\pi} \int_0^{\pi/3} \sin \varphi d\varphi d\theta$

(b) $\int_0^{2\pi} \int_0^{\sqrt{3}/2} \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} dr$

(c) Ytans area är π areaenheter.

DEL C

7. Betrakta ekvationen

$$x^y + y^{2x} = 2$$

i området $x, y > 0$.

- (a) Visa att denna ekvation i en omgivning av punkten $(x, y) = (1, 1)$ definierar y som en funktion av x , alltså $y = f(x)$. **(2 p)**
 (b) Bestäm derivatan $f'(1)$, där f är funktionen från deluppgift (a). **(2 p)**

Lösningförslag.

- (a) Enligt implicita funktionssatsen räcker det att kontrollera att den partiella derivatan av vänsterledet med avseende på y inte är noll i punkten i fråga i och med att vänsterledet har kontinuerliga partialderivator.

Med $g(x, y) = x^y + y^{2x}$ får vi att

$$\frac{\partial g}{\partial y} = (\ln |x|)x^y + 2x \cdot y^{2x-1} \implies \frac{\partial g}{\partial y}(1, 1) = (\ln |1|)1^1 + 2 \cdot 1 \cdot 1^1 = 2 \neq 0.$$

- (b) Vi kan använda implicit derivering för att eberäkna derivatan av $f(x)$. Derivatan av ekvationen med avseende på x blir

$$yx^{y-1} + (\ln |x|)x^y f'(x) + 2(\ln |y|)y^{2x} + 2x \cdot y^{2x-1} f'(x) = 0$$

vilket med $(x, y) = (1, 1)$ ger

$$1 + 0 \cdot f'(1) + 2 \cdot 0 \cdot 1 + 2 \cdot 1 \cdot 1 \cdot f'(1) = 0$$

och $f'(1) = -1/2$.

Vi kan också göra detta genom att se att derivatan av $h(x) = g(x, f(x))$ ges av

$$\frac{\partial g}{\partial x} + \frac{\partial g}{\partial y} f'(x)$$

och eftersom $h(x) = 2$ får vi $h'(x) = 0$ och $f'(x) = -\frac{\partial g}{\partial x} / \frac{\partial g}{\partial y}$. Vi har redan räknat ut $\frac{\partial g}{\partial y}(1, 1)$ och räknar ut den andra partialderivatan som

$$\frac{\partial g}{\partial x} = yx^{y-1} + 2(\ln |y|)y^{2x} \implies \frac{\partial g}{\partial x}(1, 1) = 1 \cdot 1^{1-1} + 2(\ln |1|)1^{2 \cdot 1} = 1.$$

Därmed fås på nytt $f'(1) = -1/2$.

Svar.

- (a) Enligt implicita funktionssatsen definierar ekvationen y som en funktion av x nära $(x, y) = (1, 1)$.
 (b) Derivatan är $f'(1) = -1/2$.

8. Låt Ω vara området som ges av olikheterna $x^2 + y^2 + z^2 \leq 4a^2$ och $x^2 + y^2 \geq a^2$, och låt

$$\mathbf{F}(x, y, z) = (x + yz, -xz + y, z - e^x \sin y).$$

Beräkna flödet av vektorfältet $\mathbf{F}$ ut från Ω .

(4 p)

Lösningförslag. Vi kan använda divergenssatsen för att beräkna flödet ut från Ω . Divergen-
sen av $\mathbf{F}$ ges av

$$\operatorname{div} \mathbf{F} = \frac{\partial F_1}{\partial x} + \frac{\partial F_2}{\partial y} + \frac{\partial F_3}{\partial z} = 1 + 1 + 1 = 3.$$

Därmed ges flödet ut ur området Ω av

$$\iiint_{\Omega} 3 \, dx \, dy \, dz.$$

För att beräkna denna trippelintegral kan vi använda cylinderkoordinater och får $(x, y, z) = (r \cos \theta, r \sin \theta, z)$. Integrationsgränserna ges av

$$a \leq r \leq 2a \quad \text{och} \quad -\sqrt{4a^2 - r^2} \leq z \leq \sqrt{4a^2 - r^2}.$$

Vi integrerar först i z -led och får då

$$\begin{aligned} \iiint_{\Omega} 3 \, dx \, dy \, dz &= \int_0^{2\pi} \int_a^{2a} \int_{-\sqrt{4a^2 - r^2}}^{\sqrt{4a^2 - r^2}} 3r \, dz \, dr \, d\theta = 2\pi \int_a^{2a} 6r \sqrt{4a^2 - r^2} \, dr \\ &= 2\pi \left[-3 \cdot \frac{2}{3} (4a^2 - r^2)^{3/2} \right]_a^{2a} = 2\pi (-2 \cdot 0 + 2 \cdot (3a^2)^{3/2}) = 12\pi |a|^3 \sqrt{3}. \end{aligned}$$

Svar. Flödet av $\mathbf{F}$ ut ur ω är $6|a|^3 \sqrt{3}$.

9. Låt ℓ vara en linje och K en kropp i rummet. Beteckna det kortaste avståndet från punkten (x, y, z) till linjen ℓ med $D(x, y, z)$ och kroppens konstanta masstäthet med ρ . Tröghetsmomentet för K med avseende på linjen ℓ definieras genom

$$I_\ell = \rho \iiint_K D(x, y, z)^2 dx dy dz.$$

Beräkna tröghetsmomentet för en homogen kub K med kantlängd s och massa m med avseende på axeln genom mittpunkten på två motstående sidor. **(4 p)**

Lösningförslag. Om vi placerar kuben i ett koordinatsystem med centrum i origo och hörnen i punkterna $(\pm s/2, \pm s/2, \pm s/2)$ kan vi betrakta linjen ℓ som z -axeln och funktionen D ges av $D(x, y, z) = \sqrt{x^2 + y^2}$. Densiteten ges av massan genom volymen dvs $\rho = m/s^3$. Därmed beräknar vi tröghetsmomentet som

$$\begin{aligned} I_\ell &= \rho \iiint_K D(x, y, z)^2 dx dy dz = \frac{m}{s^3} \int_{-s/2}^{s/2} \int_{-s/2}^{s/2} \int_{-s/2}^{s/2} (\sqrt{x^2 + y^2})^2 dx dy dz \\ &= \frac{m}{s^3} \int_{-s/2}^{s/2} \int_{-s/2}^{s/2} \int_{-s/2}^{s/2} x^2 + y^2 dx dy dz = \frac{m}{s} \int_{-s/2}^{s/2} x^2 dx + \frac{m}{s} \int_{-s/2}^{s/2} y^2 dy \\ &= \frac{m}{s} \left[\frac{x^3}{3} \right]_{-s/2}^{s/2} + \frac{m}{s} \left[\frac{y^3}{3} \right]_{-s/2}^{s/2} \\ &= \frac{m}{s} \cdot \frac{2s^3}{3 \cdot 8} + \frac{m}{s} \cdot \frac{2s^3}{3 \cdot 8} = \frac{ms^2}{6}. \end{aligned}$$

Svar. Tröghetsmomentet för K med avseende på linjen ℓ är $I_\ell = ms^2/6$.
